

LUPȚA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 13—21. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALI.
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., Rottenbiller-u. nr. 5/b/1.
insertiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se retuză.

Alianța proletarilor.

(M. D.) De un timp încoace să ocupă presa și opinia publică patriotică aproape zilnic cu idea unei alianțe între partidul naționalist și cel social democratic.

Odată se spune că, ambele partide ar fi hotărât să încheie un compromis, spre a lupta cu puteri unite pentru dobândirea sufragiului universal. De altădată să colportează ca fapt împlinit, că partidul naționalist, abandonându-se pe sine însuși, ar fi fuzionat cu partidul social-democratic. Pe aceste două teme emulează apoi presa și politicaștii patriotici să varieze cele mai fantastice invenții de senzație.

Atât din partea naționalistă cât și din cea socialistă tot complexul de faime patriotice au fost desmintite categoric în repețite rânduri. Aceasta în sine dovedește la evidență, că ele au fost apocrife și premature. Căci două partide cari au ajuns să încheie alianță politică având în vedere un scop atât de serios, precum este eluptionul sufragiului universal, nu ar avea interesul să desmintă, ci din contră să proclame pe față și cu toată hotărârea faptul alianței lor. Dacă însă acele faime nu corăspund realității, cum se poate să se susțină timp atât de îndelungat?

Causa acestui fenomen este, că o alianță a partidului naționalist și a celui social-democratic între actualele relații politice din Ungaria, nu ar fi un lucru nefiresc, ci din contra numai un rezultat firesc, impus prin forța majoră a spiritului timpului și al constelației de partide. Nemulțumirea claselor sociale desmoștenite crește din zi în zi. Proletariatul organizat este conștuit, că dela actualii detentori ai puterii politice zadarnic va aștepta o îndreptare a sorții sale. Acești „deputați“ aleși de minoritatea claselor sociale privilegiate nu pot, chiar și dacă ar avea priceperea social-politică recerută să abandoneze privilegiile alegătorilor lor și să lupte pentru emanciparea claselor sociale lipsite de drepturi politice. Socialdemocrații astfel tot mai mult trebuie să ajungă la convingerea, că salvarea sorții lor numai prin ei înșiși se poate exopera. Naționalitățile nemaghiare de asemenea au ajuns de mult la convingerea, că șovinismul patriotic nu este decât un pretext, o mască, de care să servesc clasele sociale privilegiate spre a momi clasa burgheză maghiară, pe care se razimă tot sistemul actual politic mincinos și fariseu. Burghezimea maghiară lipsită de un orizont larg de vederi și obicinuită să capete și ea câte o fărâ-mătură din belșugul pradei ce o agonisește clica dela putere istovind forțele economice

ale popoarelor țării, se lasă îmbătăată de frazele șoviniste și exploatăată ca instrument orb al claselor privilegiate. Socialdemocrații și naționalitățile nemaghiare se găsesc deci față în față cu *aceiași* contrari politici. Colisia de interese ce există între aceste două partide pe de-o parte și între coaliție pe de alta parte, se poate reduce la *aceleași* cauze economice. Salvarea viitorului țării și a maselor lor, fiecare din cele două partide o poate spera dela realizarea *acelorași* reforme. Deosebirea principiară programatică între partidul social-democrat și între partidele naționalităților nemaghiare este minimală și să reducă abea la câteva puncte.

Chestia credinței socialdemocrații lumii întregi o declară de o chestie privată a indivizilor. Ei nu voiesc să-li octroieze nimeni o credință ori o confesiune, având și ei principiul lui Frideric cel Mare: „Fiecare să se ferească după fasonul său“. Lăsăm să răspundă cititorul la întrebarea, dacă pentru noi Români este mai avantajoasă *aceasta*, ce statul ungar al privilegiaților de astăzi îl ia față de confesiunile noastre ori, că ar fi poate mai de preferit, ca statul să nu-și bată capul cu organizațiunea noastră confesională.

Chestia națională într'un stat social-democratic ar înceta de sine să existe. Partidul social-democratic dorește să garanteze fiecărei naționalități libertatea națională completă. Nu numai, că drepturile naționale ca drepturi elementare omenești nu le poate admite nici măcar ca obiect de discuție un partid care urmărește scopuri sociale și democratice și astfel a priori privește de un lucru de sine înțeles dreptul *de a fi și de a progresa* a fiecărei entități etnice, dar chiar și interesul viitorului partidului social-democrat pretinde rezolvarea problemei chestiei naționalităților. Lupta viitoare a claselor sociale nu este permis să fie complicată și îngreunată prin șovinism național! Internaționalismul socialiștilor se referă la frățietatea și tovărășia de arme a claselor sociale depozitate, la solidaritatea lor fără deosebire de naționalitate, în lupta ce o poartă în contra claselor privilegiate burgheze și aristocratice de ori și ce naționalitate.

Când astfel programul partidului social-democratic ne oferă posibilitatea realizării celor mai multe dintre postulatele noastre naționale, sociale și economice și când pe de altă parte diferența ce mai există între programul nostru și al lor, ei nu pot să o găsească de altceva decât de un efect al stadiului de evoluție în care să găsește de prezent poporul nostru, este firesc, și aproape de mintea patrioților patentăți, că frica de o alianță atât de firească și atât de puternică precum ar fi alianța politică

între partidul naționalist și cel social-democrat să îi zgudue în spasmi pe domniile coaliției privilegiaților, cu toate că o atare alianță de prezent nu există. — Majestatea Sa a denumit guvernul coaliționist sub condiția, că va realiza sufragiul universal. Să poate însă, că Coroana va fi conciliantă, va ceda, lăsând să scape domniile din coaliție din lațul în care s'au încurcat. Nu credem că se va întâmpla acest lucru, însă experiențele politice ne înduplecă să zicem, că — se poate.

În cazul acesta ar urma însă în mod fatal de inevitabil o tovărășie de luptă între social-democrați și naționaliști, care s'ar dovedi în scurt timp de mai puternică decât consorțiul care exploatează proletariatul — sub pretext, că el este „națiunea“, „parlamenteul“ și „guvernul constituțional“. Acea tovărășie ar pricepe să-și impună voința, *eluptând sufragiul unversal*, căci ea ar fi încheiată de *totalitatea proletariatului țării*, atât al celui organizat pe bază *națională* cu scopul de a așeza organizația de stat a Ungariei pe o bază *internațională* prin garantarea egalei îndreptățiri pentru toate neamurile și clasele sociale cât și al celui organizat pe bază *internațională*, care are drept țintă crearea *aceleiași* trainice și echitabile temelii de drept public. Alianța proletariatului politic național și internațional este deci numai o chestie dependentă de împrejurării și de timp. Poate că nu va fitrebuință de ea. Atunci idea va dispărea. Dacă însă va fi dată necesitatea realizării ei atunci ea se va impune iresistibil și inevitabil.

Partidul naționalităților și socialiștii. Într'un prim articol din „Népszava“ se spune că socialdemocrații consideră partidul naționalităților nu numai ca fiind de prisos ci chiar pagubitor și toate svonurile de o fuzionare a naționalităților cu socialiștii, de o alianță de o coaliție între aceste partide le declară da capo drept fantasmagorii și spaime zemislite fără nici un temei în capetele șovinistilor dela presa coaliției maghiare.

Lipsa de ori-ce temei a fantasmagoriilor șoviniste, în felul cum au fost debitate, o confirmăm și noi.

Aflăm de prea firesc și intransigent punctul de vedere de partid al organului social-democrat. Fiecare partid, care este convins de programul său, crede, că toate celelalte partide sunt de prisos, și sub unele raporturi chiar păgubitoare.

Remarcăm, că organul social-democrat a indicat de mai înainte în repețite rânduri și-

nuta partidului social democrat, cu privire la singura formă de apropiere, care de un timp încoace era și este de actualitate între partidul social-democrat și între partidul dietal al naționalităților.

Această apropiere, pe cât am putut să înțelegem din organul social-democrat, ar trebui — și după vederile conducătorilor partidului social democrat — să fie: o cooperare nestipulată și nelegată prin un pact formal, pentru ducerea la isbândă a chestiei sufragiului universa, care este de o actualitate iminentă.

Dimisia banului Croației. Contele Teodor Peiaevici, banul Croației, și-a dat dimisia, silit de evenimentele, cari se desfășoară pe socoteala Croației în Camera Ungară.

Ultimul lui Wekerle, adresat deputaților croați n'a avut alt efect, decât un răspuns pe aceeași coardă din partea acestora, că ei își mențin punctul lor de vedere.

O constatare care a avut loc între banul Peiaevici și primul ministru Wekerle a hotărât concluzia, că despre o pace croată nu poate fi vorba.

Intre astfel de împrejurări banul se retrace dând loc altuia, care să poată exercita vr'o influință.

ROMÂNIA.

Corpurile legiuitoare.

Camera.

— Ședința dela 8 Iunie 1907. —

Ședința se deschide la ora 3 fără 20 m. Prezenți 135 de deputați.

Prezidiază dl Ant. Antonescu.

Pe banca ministerială se află dnii: D. Sturdza, V. G. Morțun, Spiru Haret, I. Brătian, Emil Costinescu și Toma Stelian.

Se continuă cu citirea rapoartelor secțiunilor pentru validarea mandatelor de deputați cari rămăseseră nevalidate de eri.

Alegerea președintelui.

Se procedează apoi la alegerea președintelui Camerei.

Iată rezultatul votului:

Votanți 144.

D. Ferechide 142 voturi.

Camera primește cu aplauze alegerea dlui Ferechide.

Discursul dlui Ferechide.

Noul președinte ocupând fotoliul mulțumește majorității pentru onoarea pe care i-a făcut-o. Continuând dl Ferechide spune că atunci când au fost convocate colegiile, țara era încă adânc îndurerată. D. Sturdza cu colegii săi au făcut atunci cunoscute intențiile partidului de a face reforme și în jurul steagului d-sale s'a grupat țara. Rămâne acum ca guvernul și parlamentul să găsească toate elementele pentru salvarea țării. Pentru această trebuie ca țărănimea să aibă într'adevăr un regim de justiție (aplauze), trebuie să lăsăm la o parte interesele de partid.

Eu ca președinte, spune d-sa, voi fi cât se poate de imparțial și voi ocroti în special pe acei cari sunt puțini la număr.

Alegerea vicepreședinților.

Se procedează apoi la alegerea vicepreședinților.

Sunt aleși d-nii Em. Porumbaru, Misir, G. Panu și M. Orleanu.

Iată n-rul voturilor întrunite de acești 4 vicepreședinți:

Votanți 130

B. Missir 121.

Em. Porumbaru 122.

G. Panu 122.

M. Gh. Orleanu 108.

Se procedează la alegerea secretarilor.

Ca secretari se aleg d-nii D. Eurileanu (144 vot.), I. Brătescu-Voinești (115 vot.), I. Botez (115 vot.), N. Racotă (113 vot.), C. Banu (114 vot.), I. Isvoranu (113 vot.), I. Stănculescu (113 voturi), și G. Pilat (112 voturi).

Se procedează la alegerea chestorilor și se

aleg d-nii Horia Rosetti (104 vot.), I. Procopiu (101 vot.).

Pentru al patrulea loc se declară balotaj.

Interpelarea dlui Iorga.

D. N. Iorga interpelează pe dl ministru de interne asupra următoarelor 4 puncte:

1) Nu crede dsa că e bine a schimba printr'un marimimos act de amnestie, pe care guvernul l'ar propune Suveranului, durerosul capitol social al răscoalelor țărănești?

2) Nu crede dsa că trebuie să se spună în Cameră rezultatul anchetelor deschise împotriva acelor cari în opera de potolire a răscoalelor au întrecut puterile ce li s'au dat, săvârșind fapte reprobabile, precum bătăi și asasinat?

3) Nu crede dsa că guvernul ar trebui să înceapă încă de acum opera de reforme, anunțând măcar Camerelor programul său deslușit și intențiunile sale precise?

4) Are vre'un amestec guvernul în patențele ingerințe făcute în alegeri și se gândește a pedepsi pe funcționarii, cari s'au făcut vinovați de un ilegal și imoral exces de zel?

Senatul.

Ședința dela 8 Iunie.

Prezidiază dl Stroe Beloescu, președintele de vârstă.

Guvernul e reprezentat prin dnii Anton Carp, Sturza, Stelian.

Răspuns la apelul nominal 104.

Dl P. Zamfirescu citește raportul secțiunii a patra care a validat titlurile aleșilor din județul Bacău, Fălciu, Mehedinț, Prahova. Se validează aleșii.

Dl Zamfirescu observă că au fost foarte multe voturi anulate și voește să arate un deziderat, dar e oprit de majoritate.

Dl N. N. Ionescu citește raportul secției a treia care a validat pe aleșii din Putna și Muscel.

Validarea continuă.

Dl Al. Constantinescu citește raportul sec-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

CRONCAN.

— Schiță. —

Nu era om slab Croncan. Adică cum slab? Vreau să zic, că vita lui era vită, carul lui car, un car bogat ca la Sași; casa casă; curtea curte; arătura, arătură; fânațul, ce locuri! grăpate cu mărcini și netezite de mușuroaie; harnic, ce harnicie! Toate muierile alea arțăgoase-l blestemau; fire-ar al dracului de Croncan, că el pe ce pune mâna îi pusă.

Dar voinic? Un ometeu măi nene, de-ți fărțuia carul încărcat cu cărămidă. Și frumos o fi fost el c'asa-i românul făcut din neam în neam. Și ș'acuma e destul pentru Fira lui, ba prea destul, că zău doar nu m'o auzi, Fira numai de muieră n'a fost ori și dacă ar fi fost, dar cu Croncan nu s'a potrivit.

Dar ce să-i faci! Zi că așa-i lumea asta: Pogoanele însoară pe slujă și tot ele mărită buduhăliile. Ș'apoi să mai ai și norocul să fie d'alea ce se uită nespălată, atunci te-a hărăzit D-zeu, poți zice bogdaproste.

Uite așa biata Fira. Ea o casă n'o mătura, numai când imprăștia Croncan sare pe de-asupra podelei, să nu prinză mucegai gunoiul. Ea o rufă, n'o spăla, ci când s'a-

dunau de nu mai încăpeau în cămară, se ținea de mijloc, c'o doare. Știa el bietu Croncan care-i e păsul. Adă muierii cu plată! Când făcea pâinea tot el săracu îi ardea cuptorului și de câte două-trei-ori îi aducea aminte:

— Sărat-ai aluatul?

— Sărat, sărat! Mai dute la hăl drac, ce-mi tot bagi vină la toate!

Avea dreptate ea: ce-i tot băga vină, căci de câte-ori nu l'a sărat de două-ori, a rămas pâinea nesărată.

D'apoi mâncarea! Săracu Croncan, te miri că mai e carne pe oasele lui. N'o potrivea măi nene cu jurămintele: o zamă acră, prea acră; o fasole, o mazăre nefearță, o mămăligă când nu fugea pe cârpător, de-abia o puteai înghiți. Apoi de! „Ce-mi ajută pogoanele, leicuță, dacă toată viața mea să stau, să mă învățesc în jurul tău, să-ți arăt pe ce să pui mâna. Și dacă ai fi măcar o țiricuță mai frumoasă ca ciuha din stratul cu castraveții, calea-valea, dar nu m'am putut apropia de tine nici la nunți fără să scuipl!

„O mai trece, ce-o mai trece, până mi-o veni și mie rândul! Copii n'am, har Domnului. N'am să dau, n'am să iau nici cât mănâncă o pasere. Cine-o vrea, se trăiască după mine, s'adune, că pe-aci nu să proposește; cel din urmă cui, ce mi l-o bate la copârșeu, vreau să fie cea din nrmă pi-

cătură de sudoare din munca mea. Așa! Așa fac! Așa vreau să fie!“

Astel vorbia hotărât Croncan atunci, mai înainte și s'a ținut de vorbă. Și avea dreptate! Zău, c'avea dreptate!

Bine nene, îl mai trage inima pe om să facă ceva, s'adune, când ar vedea un spor și-n lucru muierii! Dar când nu vezi tu mișcând un pai dela un loc, când n'ai tu o mână de ajutor în casă, Croncan, da hăis, Croncan da cea, apoi dute dragă dracului să aibă și el parte de așa belea. Cu dragostea faci casă până la o vreme; de aci încolo dă din mâni, ca să ai ce băga-n gură!

Și câte nu i-a zis, cât nu i-a cântat și și i-a descântat. De geaba! Dintr'o strămbătură nu faci coadă de coasă.

Ei, dacă-i spunea cine-va mai înainte lucrul ăsta lui bietu Croncan, o închina necuratului cu pogoane cu tot! o scotea el cumva la cale cu sărăcia lui. Muncitor, muncitor cât zece, își lua acolea o muieră de seama lui, și mai așa, fără albine'n stuf și brânză'n burduf, fără pogoanele... cu dinți și măsele; și fără izlaz... albă la grumaz fără oi și mei, numai ochii ei, dar când o puneai la treabă să svânte lucru, nu alt-ceva! Alelei Croncane, ce mai trai, ce mai gazdășag s'aduna în două trei veri, de nu mai ziceai vai cât trăiai! Acum înghite și taci, că tu ți-ai făcut-o și plătește slujbe să ți-o ia Dumnezeu de pe cap.

țiunei întâia care a validat titlurile aleșilor din secțiunea a doua.

Se validează aleșii din Argeș, Tecuci, Gurj, Vaslui, Tutova, Buzău, Neamț.

Venind în discuție validarea alegerii dela colegiul I. de Senat din Covurlui, dl C. Arion a cerut cuvântul.

Raportul conchide la validarea alegerii dlui M. Alexandri.

Dl Arion depune o contestație iscălită de d-sa și de ceilalți conservatori, asupra alegerii dela colegiul I. de Covurlui.

Senatul nu admite contestația asupra întregului colegiu.

Domnul Arion vorbește atunci asupra alegerii neregulate a domnului M. Alecsandri.

D-sa susține că alegerea dela Galați s'a făcut în mod neregulat, violându-se secretul votului prin faptul că erau multe buletine ce n'aveau imprimată dat pe ele.

D. A. Frățilă susține că alegerea s'a făcut în mod regulat și cere Senatului să valideze alegerea dlui M. Alexandri.

D. Al. Constantinescu dă mai multe explicații asupra acelei alegeri și conchide la validarea ei.

D. Arion susține din nou că alegerea n'a fost regulată, pe motiv că au fost buletine neregulate.

D. Matei Corbescu vorbește contra păreri dlui Arion.

D. Toma Cămărășescu susține că nu trebuie să se creeze precedente greșite, căci va fi rău în viitor.

Pusă la vot validarea alegerii dlui M. Alexandri, se admite cu 73 voturi, fiind 12 contra.

Se validează apoi fără discuție aleșii celorlalte județe, în afară de alegerea dlui Fântâneau dela Olt, asupra căreia vorbește dl C. Arion.

Dl Arion face observația, că alegerea de balotaj a fost prezidată de un judecător, iar nu de consilierul de curte care a prezidat alegerea dela primul scrutin.

Asemenea procedare nu e legală și n'ar

trebui să se creeze un precedent și în asemenea materie.

Apoi buletinile domnului Fântâneau aveau un semn distinctiv, după care puteau fi recunoscute.

Dl Take Protopopescu contestă observațiile dlui Arion și cere validarea alegerii dlui Fântâneau.

Alegerea se validează.

După terminarea validării tuturor aleșilor ședința s'a ridicat la orele 5 jum.

Azi Senatul va proceda la alegerea biroului.

Manifest pentru alegerea lui I. C. Cuza.

Câțiva literați grupați în jurul revistei „Făt frumos“ dela Bârlad, au trimis la Iași următorul manifest, prin care îndeamnă pe cetățenii capitalei Moldovei să-și dea votul lor d-lui A. C. Cuza:

Cetățeni ai Iașului,

Ca o revărsare de lumină s'a împrăștiat vestea neașteptatei învingeri: ați trimis în Parlamentul țării pe d. N. Iorga.

Și a lipsit puțin ca alături de d-sa să pășească și d. A. C. Cuza, care a rămas în balotaj. Dacă nu s'a putut intrupa dela început izbânda, desăvârșirea biruinței vă rămâne ca o sfântă datorie de îndeplinit.

Căci, n'a fost om mai nestrămutat în credința lui pentru trăinicia neamului nostru ca A. C. Cuza. N'a fost luptător mai aprig, care să nu se folosească de cel mai mic prilej pentru ca să ne cheme, prin cuvântul lui înflăcărat și luminos, la luptă, ca A. C. Cuza. N'a fost ostaș mai neclintit dela locul lui pentru apărarea Iașului, și deci a Moldovei întregi, ca A. C. Cuza. Și n'a fost încercare curată, înjghebată pentru redeschiderea neamului nostru, la care A. C. Cuza să nu ia parte cu tot avântul luptătorului ce nădăjduște până la sfârșit.

Invățat mare și cugetător adânc, ar fi strălucit mai puternic aiurea, dacă iubirea pentru orașul înstrăinat, ce se stingea cu încetul, nu l'ar fi ținut în ulița liniștită și

mărginașe, de unde cu gândul și sufletul ne-a urmărit mereu.

Iubiți pe acest om, căci îl aveți în mijlocul vostru; ascultați-l căci îl puteți auzi; reinviați prin dânsul Iașul, vechiul nostru Iași, căci atârnă de voi aceasta.

Noi acești câțiva scriitori, care într'o pornire curată am căutat să împrăștiem, dintru'n mic oraș al Moldovei, prin revista „Făt-Frumos“, și în marginele puterilor noastre, cuvântul adevărului și al cinstei, nu putem, uita pe dl A. C. Cuza, după cum nu putem uita că mai toți dintre noi, de pe băncile școlilor din Iași am prins cele dintâi cunoștințe despre neamul, credința și limba noastră.

Deci, pentru recunoștința ce o păstrăm Iașului, și scumpei noastre Moldove, îndrăznim să vă îndemnăm astăzi:

Cetățeni ai Iașului, votați pe

A. C. C u z a

Em. Gârleanu, Ioan Adam, D. Nanu, Gh. Tutoveanu, Corneliu Moldovanu, Ioan Dragoslav, A. Mândru.

Austria.

Constituirea Reichsrathului.

— Prin telefon. —

Azi, Marți s'a ținut ședința pentru constituirea Reichsrathului.

A fost ales președinte Weisskirchner, unul dintre capii partidului creștin-social, vicepreședinti: social-democratul Psrnerstorfer,

Weiskirchner, mulțumind pentru încrederea cu care a fost distins, asigură de imparțialitatea sa toate partidele, și pe acele, cari nu i-au dat voturile lor. Iși dă samă de importanța scaunului pe care îl va ocupa în cel d'întâi parlament austriac constituit pe baza sufragiului universal și roagă toate partidele și pe reprezentanții tuturor națiunilor, ca să-i dea tot sprijinul pentru a putea conduce desbaterile Reichsrathului spre o activitate spornică și de folos pentru împărăție și pentru locuitorii ei.

Se gădea bietul om în tot felul. A încercat și cu binele și cu frumosul și dacă a văzut la urma urmei, că nu ajută la nimic, ba că mă dor șelele, ba că mi s'a stârniț venișul, ba că trage-mă pe mâni cu oțet și aburește-mă la cap... ho! ho! draga mea nevestică stai, că nici capra nu merge la târg de voie bună,—a înodat un ștreang în vreo trei părți și așa mai ușurel l'a început și-apoi tot mai asprișor i-l măsura peste scurteică. Și când n'a mai ieșit din scurteică nici un firicel de praf, o minune—umble Firuca noastră ca un priznel.

Bine a zis, cine a zis, că bătaia-i zmulșă din rai. O vedeai la săpă, o vedeai la seșere, la fân; o vedeai singură cu rufele la vâșe, se sucea, se 'nvârtea, iar Croncan zîmbea mulțumit pe sub mustață: Uite mă, ce n'ai crede, vreo doi călți împletiiți ce să scoată din muierea mea!

Cât țera de bine, cum mergeau treburile strună! Ei!, dar ochii lunei se uită urât la fericirea altuia.

E și ăsta un rost prost în lume. Singur să nu poți trăi, să te învârtești în cărdul de oameni, cum dă Dzeu, și mai așa, și mai așa și când îți iese sorocul să te scuturi de necaz, ca de-o sarcină grea, și să pui piciorul pe mal, vine cărdul și te trage de mîncă:

„Ho! mă, că ne calci pe căciulă!“

„Și-atunci ce te faci? Ești slab de inimă,

nu te mai poți zmulge și te-învîrți cu ei mai departe, cum se întorcătejele ori gunoaietele într'un vârticuș de bolboană încet, încet, unul după altul și când îți vine rîndul, te ia curentul apei și te îngroapă, cine știe unde.

Iar dacă îți e și muierea slabă, ea te ajută să cazii și te îndeasă, până te calcă întreg cărdul pe căciulă: mai întâi frunțașii, rînd pe rînd norodul și la urmă vine porcarul satului, să te cînstească c'o glajă de rachiu.

Atunci te-ai îngropat de viu. Șapte rînduri de neamuri nu te pot curăți de rușine. Așa a pățit-o Croncan, săracul.

Că-și bătea muierea nu era un rău așa mare. Dacă vezi că-i vită și nu se bate de cuvânt, mai scutură-i bulendrele, că unde dai, crește carne vie și fă să atârne totdeauna în cumpănă mai mult bătaia, decât vorba, până când vei simți că-i destul. Atunci, merge de voie bună, bine, nu merge, dă-o pe ce-ai luat-o, că-i unealtă rea.

Cum zic, Fira lui Croncan se făcuse dela o vreme muiere de casă. Scuturată, curățică, hârniciuță, îi veniseră și mințile la cap, să nu mai creadă că l'a băgat pe Croncan slugă la moșia ei, ci l'a luat cu rînduială: „Împărțim muncă, împărțim fericire, dar și suferință. Luptăm alături!“

Și-au luptat alături până când au început jalbele prin șezători, pe la clăci, prin

crășme, în tot locul unde se adună două-trei guri rele: Ca nu-i frumos, ce face Croncan; ca să judece și el, dar când întri numai cu ce-i pe tine în toate de-a gata, nu poți umbla toată ziua cu jăruitorul pe spatele bieteii femei, că te-a îmbrăcat, că-ți da să mărânci, că așa, că pe dincoala.

Și uite așa, azi o vorbă, mâine alta, s'a întăritat Firuca și n'a mai răbdat bătaia cea smulșă din rai.

A început cearta! El o vorbă, ea două el alta, ea nouă și când a început a răsufli traiful rău și când s'aduna lumea în gura ei, venea soacra, c'o falcă 'n cer și alta 'n pământ.

Vai de capul tău Croncane. Acum fugi, dute în mila sfântului, că până acum ți-a fost! Fugi că-i prăpădenie.

Fumul și muierea rea, zice-o vorbă, te scot din casă, și când sunt două viespi în loc de una, te bagă în crășmă.

Ai intrat odată, cântă-ți bade cântecul.

Când îți merge lucrul strună, bei, nu bei de voie bună, dar când dai peste belea, bei mereu de voie rea.

Bei un păhărel în sălă, te scuturi ca de doftorie. Dar numai unul! Celelalte alunecă ca'n lac, par'c'ai sorbi apă din coșul pălăriei, după o zi grea de coasă.

Tendențele confesionale ale „Luptei“.

„Telegraful Român“ scrie sub titlul „Rectificare“ următoarele:

„Ziarul „Lupta“ din Budapesta publică în numărul 124 din 6/19 Iunie o notiță greșită și tendențioasă, sub titlul „spre orientare“. Se spune în notița aceasta, că clubul deputaților naționali români a voit să angajeze episcopatul român de ambele rituri la o luptă solidară în contra cunoscutului proiect de lege școlar, dar punându-se unii din membrii clubului în conșlegere cu I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Mețianu acesta ar fi refuzat categoric acceptarea propunerii făcute.

Știrea, astfel dată, nu corăspunde adevărului, și nu servește spre orientarea, ci spre desorientarea publicului românesc. În interesul adevărului vom expune deci noi starea adevărată a lucrului, pe baza informațiilor autentice ce le avem.

Când unii domni deputați naționali au făcut I. P. S. Sale, Metropolitului Ioan, propunere cu privire la ținerea unei mari adunări de protestare, la care să participe toți Arhierii români de ambele confesiuni, Metropolitul nostru n'a refuzat categoric propunerea, ci cu consensul ambilor domni episcopi sufragani din Caransebeș și Arad, a declarat, că biserica g. ort. română are constituțiune, care nu permite nici Metropolitului, nici Episcopilor, să întreprindă lucruri așa însemnate, fără consultarea forurilor constituționale competente. Dacă i-se va face deci episcopatului bisericii noastre propunere din partea celeilalte confesiuni pentru o conlucrare împreună, Metropolitul va duce propunerea înaintea consistorului metropoliton, și Episcopatul se va conforma întru toate dispozițiilor pe cari le va lua acest for înalt al bisericii noastre.

Acesta a fost răspunsul Metropolitului nostru) iar nu refuzul categoric, cum spune „Lupta. Și aceasta n'a fost numai părerea Metropolitului, ci și a Episcopilor din Arad și Caransebeș, cari erau de față, când s'a întâmplat acest schimb de vorbe.

Cerem deci, ca „Lupta“ să rectifice, în acest înțeles, eroarea comisă, și totodată cerem, să publice și declarația Episcopatului român gr. catolic, în această cauză, **ca să nu iasă prea tare la iveală tendințele confesionale ale „Luptei“**, cari produc numai fructe rele între noi, Români.

Nu ne oprim astăzi la partea ceea a scrișelor „Telegrafului Român“, care se acată de chestiunea cum a fost dată de mal ideea cooperării episcopatelor ambelor confesiuni naționale în lupta pentru școale. Ne impunem, cât va fi cu puțință, această rezervă nu pentru considerații față de organul burdiofil, ci pentru considerații față de acel înalt demnitar bisericesc, căruia „Telegraful Român“ îi face servicii atât de rele. Ne permitem aci numai o modestă observare, că: nici acel înalt demnitar nici „Telegraful Român“ nu poate să aibă nici un interes de a ne sili să scormonim durerile trecutului recent. Din contra.

Voim să ne oprim de astădată la tendințele confesionale, pe cari ni-le impută „Telegraful român“.

Unde este „Unirea“ ca să cităm pentru „Telegraful Român“ acușele, cari ni-se aduc și din partea ei tot pentru „tendențe confesionale“? Dar „Telegraful Român“ are colecția confratelui seu din Blaj și poate să-și procure deliciul de a ceti însuși din întâiul isvor imputările, cu privire la cari mutatis mutandis acele două organe românești, cari urmăresc tendințe confesionale, sunt de perfect acord.

Să mai amintim și tânguirea din „Alkotmány“ a unui Gedeon Rezső, care — par nobile fratrum Hock și Markos — ca un fanatic catolic modern și-a aflat cea mai bună societate între francmasoni, jidani și iudoviți în partidul patruzeci-și-optist, de unde poartă o luptă descreeată contra episcopului seu, contra bisericii sale, contra națiunii sale. . . ?

E un nefericit, de care ne este milă, ca de un om, că se mistuie în polemii și în arțaguri, a căror ifițatie va trebui să fie fatală pentru starea sa zdruncinată și trupește și sufletește. Acest nefericit se tânguiește, că toată presa românească se află în mâinile unor indivizi, cari sunt conduși de sentimente dușmănoase față de interesele bisericii greco-catolice,

Fără a mai descoase câte părți din această imputare se îndreptează împotriva

presei, care stă în oarecare legătură cu partidul nostru național și câte se îndreptează îndeosebi împotriva „Luptei“, recomandăm și această tânguire în atențiunea Telegrafului burdiofil.

Iar, după aceste, atât pentru „Telegraful Român“ precum și pentru „Unirea“ și soașa ei „Alkotmány“ și preste tot pentru toți Burdii și Gedeonii aflăm de cuvînță să declarăm, că nu s'a dat loc în „Lupta“ nici unei iote care s'ar fi scris din partea unui unit, ca atac împotriva neuniților ori din partea unui neunit ca atare împotriva uniților; ci durere s'au făcut atâtea lucruri slabe și din o parte și din alta, încât s'au aflat uniți, cari nu și-au putut suprima revoltarea față de atâtea ticăloșie a coreligionarilor lor și s'au aflat neuniți cari s'au scârbit în toată ființa lor de atâtea slăbănogie și uitare de sine a coreligionarilor lor... Din întâmplare, fiindcă nu vedem nici o rațiune, ca să ne creăm din această procedură o normă pentru viitor, pentru aceea zicem, din întâmplare, tot ce s'a scris împotriva lucrurilor slabe ale neuniților a eșit din condei neunit și tot ce s'a scris în ziarul nostru spre înfierarea lucrurilor slabe ale uniților a ieșit din condei unit.

Acesta este confesionalismul nostru. Cerem, ca „Telegraful Român“ și „Unirea“ să binevoiască a lua act de această lămurire ce li-o dăm ca răspuns la imputarea unor tendințe confesionale.

E laș să te ascunzi cu toate mișeliile sub paladiul confesionalismului, brodat cu slovele: „noli me tangere“ este imoral și nedrept a identifica bisericile noastre cu unii păcătoși, cari din nefericire fac parte din vreuna din ele.

Nu ne simțim îndemnați a onora această imoralitate și credem că presa română este datoare a combate păcatele contra românilor ori de unde ar veni ele și este datoare a nu se lăsa terorizată de învinuiri, ca acea a tendințelor confesionale, care se scoate la iveală totdeauna, când trebuie un acoperământ frumos pentru un lucru urât.

Așa a trecut Croncan pragul cărciumei, fugind de gurile rele de-acasă și l'a bătut mereu, până când s'a întins pe scânduri.

Aici e altă viață. Nu-i nevastă pe capul lui, nu-i o soacră mai înveninată, ca o viperă; un singur ciocan de rachiu îi alungă gândurile și-l face să-și uite viața zbučiu-mată de acasă.

Aici mai e câte un vecin, care-i ține de urât și cu care se îndeamnă la băutură și tot aici sunt ochii frumoși ai cărciumăresei cari n'au plâns de când lucesc, ci au tot răs cu toată lumea.

O inimă bună de femeie, nu-i zice nimănu, fă-te'ncolo, nici când lipsește vr-un ban, doi la socoteală, ci cu graiul dulce, par'că singură ar vrea să-i ceară iertare, s'apleacă la urechea lui și-i soptește: „Nu-i nici'un bai de-aia, Croncane dragă, i-om găsi noi“.

Croncan se ridică, o cuprinde 'n brațe și dă s'o sărute, iar drăcoaița se zmulge din mâinile lui și se închide la teighea. El rămâne cu mâinile întinse și o pierde în împăiangineala ochilor turburați de beutură. Incepe un cântec și-l cântă greoi cu limba îngroșată:

„Aș mai bea și sunt sătul; ași pleca și nu mă'ndur“; apoi se lasă mai mult doborât de oboseală pe banca lungă, de pe care a pierit ori-ce urmă de văpsea. Câte nopți nu

se fac zile și câte zile nu se pierd la crășmăreasa din colț!

Pleacă omul des-de dimineață cu coasa 'n spate și s'abate pela ea numai pentru un cui de rachiu, să-și omoare oasele amorțite de întinsul zilei de eri și odihnite prea puțin în două trei ceasuri de somn.

C'o mână îi întinde cuiul, cu cealaltă își trage banul și cu ochii îl îndeamnă la păcate. Abia sta o leacă să mai răsuflă omul și până să-și îndese pipa, nu știu cum, dar pare că se schimbă lumea. Nu mai e cel plecat de acasă silnic, abia ducându-și picioarele cu capul înroșit de gânduri, obosit, ca pe la apus de soare. Nu! E întinerit ca la douăzeci de ani; gândurile par'că i le-a spulberat vântul; îi se întind vinele ca și când i-ar fi turnat cineva sînge proaspăt. Ochii îi se înviorescă și prinde gust de vorbă:

„Nu știi ce ai leicuță, dar ai ce ai!“ zice el tocmindu-și statul și mișcându-și ușor ghenunchii iar cu ochii îi sorbea bujorul obrazului.

„Ai ce ai!“

„Ști, ce am măi neică? răspunde ea vioaie mișcându-și buzele și cu mâinile potrivindu-și încrețiturile cămeșei boltite de sinii ei rotunzi“.

„Ști ce am? am rachiu cu miere!“

„Eu văz că rachiu e împede; ba o fi dragă, rachiu ni-l dai de bașca, mierea ne-o

pici de pe buzele alea pe inimă. Dar mai dă-mi o glajă până una alta!“

Și ea i-a mai dat un cui și el a mai desnodat un ban din colțul năframei.

Asta e banul cel furat, pe care ori-ce om și-l fură el sie-și, iar cei care urmează sînt blestemul banului ăstuia.

De ce nu se închide punga după o măsură, ci trebuie totdeauna să se golească, când e crășmăreasa frumoasă. S'o spuie, cei cari vin și nu mai pleacă nici ei.

S'adună, cum s'adună ciorile la stîrv și nu mai au gând de ducă.

Vin așa, de gust, rîzînd când intră înăuntru și nu mai pot pleca căci așa li-e vrerea. Numai Croncan intră ca o volbură, scrășnind din dinți, și în clipa când trîntește ușa, a scăpat prin deschizătură un sfârșit de blestem dintr'o gură rea, o vorbă posomorâtă și dureroasă, care li-a închis pentru un moment graiul la toți.

Un șuierat lung, ușurător, o durere alungată de pe suflet se vîntură printre buzele omului necăjit și cu mîneca cămeșei își usucă boabele de sudoare rece de pe frunte.

„Trăzni-o-ar Dumnezeu din senin, s'o trăznească, — că o omor, ș'apoi să-mi ispășesc păcatul!“

Între zidurile astea — afumate, șterse de lincezeală în fumăria asta, care ametește pe omul sănătos și teafăr de vre-o paimă, în colbul ăsta eșit din bătătoareala podelelor încinse de murdărie e omul mai fericit decât

Scrisoare din Blaj.

(Dela corespondentul nostru.)

Decând despărțământul XI al Asociațiunii e sub conducerea profesorului de pedagogie I. F. Negruț, acest despărțământ a luat un avânt îmbucurător, așa încât poate servi de model pentru celelalte despărțăminte. Ziarele noastre din primăvara anului trecut au înregistrat prelegerile publice ținute de membrii biroului central al acestui despărțământ în unele din comunele învecinate. În primăvara anului acestuia aceste prelegeri s'au continuat, cu aparat și mai mare ca în trecut.

N'a fost Duminecă, n'a fost sărbătoare în care inteligenții nostri de aici să nu facă câte o excursiune în numeroasele sate de pe Secaș și de pe valea Târnavelor. Subiectele prelegerilor populare au fost totdeauna bine alese, din ramii aceia cari mai mult interesează pe poporul nostru. Pe lângă învățăturile frumoase ce ascultătorii și le-au însușit din graiul „domnilor”, cel puțin mângâierea ce au simțit-o oamenii nostri văzând cum inteligența — totuși, — se interesează și de soarta lor — iată un *profit real*, care va contribui — desigur, — la creșterea încrederii poporului în conducătorii lui.

Așa mai înțelegem și noi rostul Asociațiunii! Așa se plătește într'adevăr să-ți goleşte punga pentru scopurile ei. Altcum — nu! Intre împrejurările actuale, când școalele noastre stau să fie — și vor fi înghițite într'adevăr de legea lui Apponyi — Asociațiunii îi revine un rol extraordinar de important, o misiune culturală la tot cazul — sublimă. De aceea mai ales acum se impune datorința tuturor bărbaților nostri de bine — de a se pune în serviciul acestei instituțiuni salutare. Mai ales tinerimea, căreia împrejurările vieții îi permite să aducă mai multe jertfe morale pe altarul culturii naționale, ar trebui să înțeleagă această datorință ce în primul rând i-se impune ei.

Blajul e acuma în toiul examenelor. Dacă te plimbi pe stradă, ori dacă mergi pe la instituturile de învățământ, ori pe câmp — și vezi fețe străine, preoți de prin depărtări și țărani de prin Ardeal și Bănat — ori băieți cu capul într'un mod special afundat în carte — toate aceste îți spun în chipul cel mai elocvent că Blajul e în toiul examenelor! Încă o săptămână de mișcare, încă o săptămână de viață — apoi — Blajul a tecut și

peste examene, pentruca să rămână iar puștiu pe 2 luni de zile.

Examenele de maturitate s'au încheiat în 12 lunie, despre aceste s'a publicat notiță la timpul său și în acest ziar.

La institutul teologic examenele s'au început în 2 lunie și se vor încheia în 25 lunie, din studiile cari s'au propus în anul scolastic curent: *Dreptul ecleziastic privat, teologia morală* (partea specială), *teologia dogmatică, fundamentală, studiile biblice, dreptul civil privat, liturgica, tipicul bisericesc și economia rurală*. Toate examenele de până aci au fost conduse de *Ex. Sa mitropolitul Victor* și până acum au dat un rezultat îndestulitor.

Astăzi se încheie examenele la școala civilă de fete, cu un examen public din muzica vocală și instrumentală. Fetițele peste tot s'au produs peste așteptare, în special am rămas încântați de prestațiunile la pian ale elevelor *Hortezia Micu, A. Ruva, C. Pop, D. Pop și Constanța Muntean* — precum și de prestațiunile vocale ale elevelor *S. Petrovan, V. Colcer, Silvia Nicoară, Natalia Bucur și Irina Nistor*. Asemenea e de toată frumseța expoziția de lucruri de mână femeiești ale elevelor. Această expoziție dovedește mult simț artistic din partea d-șoarei *Rozica Căpușan*, învățătoarea de lucru de mână. Mi-au plăcut mult cusăturile cu motive românești a elevelor *Maria Török, Sab na Hârșan și Eugenia Bunea*. Asemenea sunt de o rară frumseță lucrurile expuse de elevele *Mărioara Broștean, Natalia Bucur, Susana Pop, Angela Chefan, Irina Nistor și Maria Papiu*. Peste tot publicul care a vizitat această expoziție, în frunte cu I. P. S. D. mitropolit — a rămas încântat.

Acuma se țin examenele de cualificație cu elevii cursului al IV-lea pedagogic și examenele la gimnaziu. Despre rezultatul examenului de muzică și gimnastică a gimnaziștilor în numărul viitor.

Pre când șirele aceste vor vedea lumina zilei, Blajul va fi îmbrăcat în splendide vestimente de sărbătoare.

Hramul bisericii catedrale, Pogorârea Sf. Spirit, se va celebra cu solemnitate rară. Se va face procesiune cu litie la castelul mitropolitan, între sunetele clopotelor și buibuitul trascurilor.

În biserică va cânta corul cel mare al d-lui Iacob Murășan, compus din peste 150 de persoane. Iar seara — tinerimea universi-

tară din Cluj și Budapesta cu concursul vestitelor noastre cântărețe — vor da un splendid concert urmat de petrecere cu dans — cum rar a mai văzut Blajul.

La revedere — pe după concert.

Buletin parlamentar.

Ședința Camerei.

Marți, 26 lunie.

Ședința de ieri și astăzi a Parlamentului n'a prezentat nici un interes deosebit. Când Ungurii discută chestii private, lumea goleşte tribunalele, deputații se preumblă prin culoare, ori se distrează în bufet, miniștrii se retrag, iar președintele Camerei moșăie, deschizând din când în când ochii pentru a-și mângâia cu privirea pierdută arma de apărare a atotputerniciei sale, — clopoțelul — a cărui limbă flexibilă și lămuritoare când vorbesc „ai noștri”, îngheață ori decâte ori naționaliștii nu iau parte la dezbateri.

De data asta era afăta liniște pentru că era vorba de o desvălire a unei statui de a lui Kossuth, nu știu unde. Era vorba de morți, prin urmare discuție moartă.

Mai târziu s'a reluat iarăși desbaterea proiectului căilor ferate în Croația.

Au vorbit Ștefan Zagorai și Supilo, care a citit o parte din vorbirea sa în limba maghiară, iar restul l'a continuat în limba croată.

El a zis, că conflictul ungaro-croat va provoca desbinarea partidului kossuthist, pentrucă acest partid se folosește de situația actuală pentru a trece cu totul la sistemul din 66. Croații nu se tem de o eventuală criză în Croația, pentrucă aci nu e nici un om cinstit, care pe bazele programului guvernamental de astăzi să accepteze demnitatea de ban.

— Ședința de Marți. —

Scaunul prezidial îl ocupă Justh Gyula. După citirea scrisorilor și adreselor sosite la Cameră, vorbește Kovács Ernő, Surmin György și Lorcovici în chestiune personală.

în casa lui, care ori cum ar fi, e a lui și el e acasă la el.

Aici își găsește Croncan mântuirea, când Fira îi nesocotește munca lui de ani de zile cu vorba numai, dar spusă așa, ca să-l sape la inimă.

Aici nu mai e Croncan cel gazdă, aici e un sărman bătut de soartă să viețuiască un trai amărât pentrucă un duh rău i-a șoptit în tinerețe: treci Croncane la moșie, nu întra la sărăcie, că poți, ești voinic și chipeș. Aici vorba lui nu mai cumpănește, ci i-e dat s'asculte toate orânduilele scornite din beție de ortacii lui.

Nici mintea nu-l mai slujește ca altădată, atunci când știa să-și alegă semenii numai cu o uitătură apăsată.

Li vedeai par'că, cum șovăiesc, să s'apropie și cum își dau osteneala, să înțeleagă vorbele lui.

Nu! Aici fiecare îi dă sfaturi, până și porcarul, un om pățimas, își are o vorbă de îndrumare.

„Eu i-ași suci gâtul!” zice unul, făcând un semn hotărât din cap.

„Eu i-ași pune capul pe tăietor!” adaugă un altul.

„Eu, hm!”, un al treilea, „mujerea mea nu-și deschide gura decât când cască și când mănâncă, altcum nu știu, zău, ce-ar păți cu mine”.

Croncan tăcea, și din când în când mai

da câte o undă de rachiu pe gât, necăjit fără să închine.

Numai el n'avea ce-i face la mujerea lui, când îl incolțea, numai el nu-i sucea gâtul și n'o spânzura de limbă, pentru că era a lui și nu a altuia.

Și printre vaerele și sudalmele astea se ridică deodată un glas bătărănos, se cunoștea că-i al unui prostănac:

„Măi Croncane!” zice el, „tu ai numai o mujere și nu o poți duce cu ea, și crâsmăreasa uite pe câți ne are și cât ne îngrijește de bine!”

Ceilalți râdeau cu hohot, crâsmăreasa s'a înroșit peste cât era de roșie, numai Croncan a rămas ca trăznit.

Ciuda-i cuprinsese inima, de-i venea să plângă; rușinea de ăstlalți îl îndesa cu capul în pământ, dar mândria lui de om ales și obârșia ridicată a neamului l'a proptit ca p'un brad oblu în picioare:

„Mă porcare, tu să-ți vezi de porci și să nu te amesteci în vorba oamenilor, auzi!”

„Mai încet Croncane, că ori și cine aș fi, eu am slugile mele, pot sta în crâsmă cât oi vrea, dar tu, tu ești slugă la Fira!”

N'a sfârșit vorba, căci Croncan spumegând de mânie l-a trăznit ca un fulger cu sticla în cap.

Într'o clipă nu se auzeau decât răcnete de oameni beți, înjurături și chiote înăbușite, strigătele ascuțite ale crâsmăresei, plesniri

de scaune și de mese zdrobite... să întorci capul și să-ți astupi urechile.

Când au izbucnit în uliță au năpădit femeile cu gura pe ei și într'o ceartă își mâna fiecare prada din cârciumă până acasă.

Erau ca niște fiare incolțite de câni răi. Numai Croncan s'a desfăcut singur, din învalmășeală și mergea legănându-se către casă, urmărit de ochii răutăcioși ai lumii, cu cămașa sfâșiată, cu capul gol și însângerat în vre-o câteva locuri. Fierbea sângele în el în clocote și tremura ca varga de îndârjire și de mânie.

Mă Croncane, cine să-i zică lui — mă Croncane — cel mai slab om din sat și de ce, pentru-că așa l'a sorocit mujerea, capul dracului.

Nu-i eșia din minte vorba asta. Nu-l lăsa să se liniștească, ci tot mai mult îl aprindea.

În curte îi se pune Fira în cale ca o scorpie înveninată;

„Să pleci din casa mea, să ieși din ograda mea... du-te să te fie crâsmăreasa, că eu te-am ținut destul!”

N'a putut răbda omul asuprirea asta așa de fără de lege și — ceasul rău — se năpustește, mai mult nebul, decât întreg la minte, asupra ei, îi înfinge ghiarele în gât și, gâfâind, o trânti la pământ și începu a o frământa cu genunchii.

În contra proiectului vorbește, în limba croată Muacevici.

Pe urmă ia cuvântul fostul ministru de justiție Polonyi Géza, care face istoricul rezoluției dela Fiume și vrea să dovedească că punctul de vedere al Croaților nu e just.

Mai vorbește Supilo în chestie personală și Tuskan, croațește, în contra proiectului. Ultimul orator e Popovici Dušan.

Ședința se ridică la orele 3.

Cronica externă.

Evenimentele în Portugalia.

În urma dezvoltării acțiunii antidinastice în Portugalia, guvernul a luat cele mai stricte măsuri pentru cenzurarea telegramelor.

Din această cauză abia acuma suntem în stare să aflăm evenimentele, cari sau petrecut în timpul din urmă. Corespondentul lui „Daily Mail“, care a expediat telegramele dela granița spaniolă povestește că în zilele de 19 și 20 c. s'au întâmplat în Oporto și Lisabona fapte sângeroase.

Guvernul, care funcționează fără parlament a agitat foarte mult spiritele. Primul ministru Zoas Franco a început o epocă dictatorială, care a îndârjit populațiunea din toate ținuturile.

În drumul său spre Oporto primul-ministru a fost primit cu fluerături și huidueli în fiecare stație, din unele locuri s'au tras chiar focuri de revolver asupra trenului. În Oporto, unde voia să țină o vorbire îi s'a făcut o manifestație ostilă, fluerăturile și urletele îndreptate împotriva lui i-au înăbușit vocea. Armata a căutat să imprăștie pe manifestanți, și-au făcut uz de armă. S'a încins atunci o încăerare sângeroasă între armată și mulțime rămânând și de o parte și de alta mai mulți morți și răniți.

Întors la Lisabona premierul portughez abia a putut scăpa cu viața, de oare-ce o mulțime imensă a staționat pe întreg parcursul strigând: „Moarte dictatorului!“

Armata numai cu mare greutate a putut readuce ordinea.

Atât în piața gărei cât și în centrul orașului au fost adevărate lupte între soldați și între popor, care a început un vehement atac cu revolve și cu pietrii.

Străzile erau pline de morți și răniți.

Regele plecase dinainte la Curte apoi la Abrantes, căci mulțimea ar fi năvălit asupra palatului regal.

A ascultat-o cu urechea, nu mai răsufla.

Nu-și mai da seama, ce făcea. Ca un turbat se repede în casă, pune mâna pe briciu, pipăie locul și trage o creastă apăsată de-asupra nodului gâtului.

Nu s'a mai auzit după aceea nici o larmă. O horcăială surdă câteva vreme și atâta tot.

I-a îngropat în aceeași groapă, cu toate că bietul Croncan, de avea vreme, cu limbă de moarte ar fi lăsat, că numai asta nu.

Iar după ce sufletele lor vor fi ajuns la locul de odihnă, crășmăreasa a înmănat legii chitanțe în regulă, ca la o adică, să se recunoască și partea d-neaiei.

George Stoica.

(Viața Lit.)

Portretul dlui deputat Alexandru Vaida-

Voevod, lucrat frumos în autotipie se capătă

la Redacția «Poporului Român», Budapesta

VII István út 11.

Vor ieși pe rând și portretele celor Pălți domni deputați.

Ministrul-președinte a cerut regelui autorizația de a depune în arest preventiv 52 de foști deputați și agitatori ai poporului, între aceștia pe conducătorii partidului socialist și ai fracțiunii republicane.

Regele însă nu s'a învoit de oare-ce a primit din Londra o scrisoare, în care i-se notifică, că dacă va continua cu mijloacele de represiune de până acum va fi pierdut.

Deocamdată liniștea pare a fi restabilită, dar numai în aparență. Interiorul fierbe și se vor deslănțui schimbări radicale.

Spania și desarmarea.

În momentul când conferința dela Haaga se ocupă cu chestia desarmării, ne pare a fi de actualitate, dacă am aminti felul cum înțelege Spania aceasta tendință a adunării internaționale pentru pacea între oameni.

Ministrul marinei vice-amiralul Ferandin a cerut Camerelor un credit de 400 (în litere patru sute) de milioane de pesetas pentru construcția de vase de război și anume: trei cuirasate de câte 15 mii de tone; trei contra-torpile de 350 de tone, 25 de torpile de 180 de tone și trei canoniere de 800 de tone.

Afară de aceasta s'a mai cerut un credit a parte pentru alte două vase mari care actualmente sunt în șantier.

Proiectul ministrului de marină se ocupă de asemenea cu rămanierea completă a comandamentului superior; desființând mai multe servicii în ministerul de război și punând lucrările lor în atribuția statului major central.

Activitatea mai mult războinică decât pacinică a Spaniei poate fi urmarea înțelegerii cu Franța și Anglia, care deși s'a făcut pe față, totuși poate fi privită ca o triplă alianță. Dacă Spania este datoare să contribuie la garantarea poziției puterilor semnatare pe marea Mediterană, trebuie, ca ea să aibă o escadră prezentabilă.

La criza viticolă din Franța.

Înscenatorul mișcării podgorenilor din sudul Franței Marcelin Albert împotriva căruia s'a dat mandat de arestare a sosit la Paris și a căutat să aibă o întrevorbire cu ministrul președinte Clemenceau. El s'a și prezentat la minister unde a fost introdus spre marea surprindere a funcționarilor în cabinetul ministrului președinte, cu care s'a întreținut o jumătate de oră.

La intrare ministrul a adresat lui Albert următoarele cuvinte:

„Permite-mi să încep eu cursul vorbirii. În acest Palat să dau numai ordine de arestare, dar nu se și efectuează“.

Albert a fost miscat până la lacrimi de cuvintele ministrului, atunci când acesta i-a spus, că sângele curs în sudul Franței încarcă conștiința amândurora.

În urmă, l'a sfătuit să se înapoieze în ținuturile răsculate și să încerce a potoli macar în parte furia revoltaților, pentru a cruța vărsarea de sânge.

După concedierea lui Albert, care a promis, că va face ce-i va sta în putință, ministrul a chemat pe prefectul de poliție și arătându-i ușa pe care a eși taceasta, i-a zis: „Acum iar este al d-tale!“

Modul cum a fost primit Albert denotă o aplicare a ministrului, de a încerca o pace cu resculații.

În cazul, când lui Marcelin îi va succede liniștirea spiritelor, se crede, că el singur se va preda autorităților.

Obstrucția Irlandezilor.

Fracțiunea parlamentară irlandeză din Camera engleză, care în săptămâna trecută s'a decis să încheie alianța de pe vremea lui Gladstone cu partidul liberal, a început din nou tactica obstrucționistă, cu care prin anii 80 împiedeca ori-ce activitate parlamentară a guvernului de pe atunci.

Începutul l'au făcut Irlandezii anunțând pentru ședința dela 19 c. nu mai puțin de 24 de interpelații în Camera deputaților, cerând guvernului răspuns verbal imediat. Cu toate acestea Irlandezilor nu le succedea ușor să împiede de data asta activitatea Camerei, ca sub conducerea lui Parnell, pentru-că în timpul din urmă regulamentul a fost întocmit astfel, ca să poată para ori-ce eventualități de această natură.

O încercare obstrucționistă a partidului radical în urma acestor prevederi ale regulamentului n'a avut nici un rezultat.

Cazul „Vaida“ în comisia de imunitate.

Patrioții sunt viteji, minune mare! Dar nu au curajul de a mărturisii ce au făcut, borborosesc minciuni și retractări.

Luni după amiază la orele 5 comisia de imunitate a Camerei s'a întrunit pentru a închiși cazul de violare a imunității dlui deputat Vaida.

Au fost ascultați dintre deputații oționațiștii domnii Mihali, Brediceanu, Suci, Vlad, Maniu.

Dintre patrioți au lipsit chiar aceia cari erau mai vinovați. Somogyi a zis că e bolnav, Rath Andre a plecat în provincă, Horváth József (nagyvászsonyi) nici nu și-a scuzat absența, nici nu a plecat, dar de venit tot n'a venit nici dumnealui ca să dea față cu comisia de imunitate.

Toți ceilalți viteji de altă dată, câți au fost de față, au fasonat că ei nu i-au făcut nici un rău dlui Vaida și n'au voit să-i facă altceva, decât să-l scoafă afară din parlament, dar fără a l'atinge.

Numai Hentaller Lajos a avut o umbră de curaj de a spune, că a voit să-l insulte faptic pe dl Vaida și el și alții; dar nu s'au putut apropia de dânsul.

Din fasiunile deputaților naționaliști reese că dl Vaida a fost scos cu sila din parlament și dacă n'a fost insultat faptic ori chiar strivit, aceasta este a i-se atribui faptului, că în momentul critic a fost înconjurat de deputații naționaliști.

Dl Teodor Mihali, a spus, în șirul fașiu-nilor d-sale și antecedentele scandalului din 7 lunie și anume, cum i s'a anunțat președintelui Camerei și ministrului președinte mergerea în Cameră a dlui Vaida și ce au răspuns aceștia.

Fixăm, întâi, în câteva cuvinte aproximative dialogul cu Justh:

Dl Mihali îi anunță venirea în Cameră a dlui Vaida.

Justh răspunde:

— Destul de rău.

— Dar un deputat are nu numai dreptul ci și datoria de a se prezenta în Cameră. Noi am hotărât, să vină, fiindcă vedem că nu persoana dlui Vaida, ci partidul nostru este persecutat.

— Asta nu e tocmai așa.

— Dar faptele dovedesc că e așa.

Dl Mihali spune în fața comisiunii, că s'a înțeles și cu ministrul președinte Wekerle cu privire la venirea dlui Vaida în Parlament și Wekerle la rândul său s'a înțeles cu ceilalți miniștri.

Din asigurările dlui Wekerle dl Mihali și-a câștigat convingerea, că miniștrii ar fi toți de părerea, că dl Vaida are drept să se prezinte în Parlament și s'a așteptat, că miniștrii vor și căuta, ca dl Vaida să nu fie lipcit în mod brutal de acest drept, pe care nu vrea și nu poate să îl conteste nimeni.

Astfel partidul naționalităților nici nu a aflat de lipsă a lua măsuri excepționale, pentru a asigura dlui Vaida posibilitatea de a se prezenta în Cameră.

Justh nu a negat în fața Comisiei, că ar fi zis, că toate au fost bine, cum s'au pe-

trecut, ci vrea numai să dea cuvintelor sale interpretarea, că a fost bine, că nu l'au bătut pe Vaida, ci numai l'au scos din Cameră.“

Summa summarum: patrioții sunt cu toții viteji, când se gândesc numai la aplauzele pe cari vreau să le incasseze dela ai lor. Dar se retrag, când ar trebui să ia în fața lumii și răspunderea pentru faptele lor.

Inchiziționarea cazului nu s'a încheiat și se va urma cât mai de grabă în o altă sesiune a comisiei de imunitate.

Chestiunea macedoneană.

REFORMELE (7)

IV.

Emigrarea în masă a țaranilor în principatul bulgar se accentua și guvernul bulgar întâmpina greutăți de a reprima mânia opiniei publice și entuziasmul armatei. Nota guvernului Petroff din 31 August v. în care declară, că: „daca noi nu primim asigurări, cari să neîmprăștie ori ce temeri, vom fi obligați, de a lua toate măsurile necesare, pentru a fi pregătiți la orice eventualitate și pentru a fi la adăpostul ori-cărei surprize“, arată în această tragedie complicată momentul cel mai tragic. Impulsiunile energice ale puterilor au ajuns și de data asta să înăbușe forțele explozibile, gata să izbucniască.

Este însă evident, că remediile prea neînsemnate ale programului din Viewa erau insuficiente și trebuia să se obțină la neesitate să se ia garanții pentru executarea lor.

Ambasadorul Franței la Petersburg scria la 27 August lui Delcassé: „Pentru ce n'ar studia Ambasadorii sugestiunea Contelui Lamsdorff, de a pune lângă Hilmi Pașa un fel de delegațiune a puterilor, care să-l controleze și să-l spijine în același timp?“ (Cartea galbenă 190315 Nr. 23). Ministrul a răspuns ambasadorului său: „Esențialul este de a ajunge la o controlă, condiție indispensabilă a execuției reformelor și a restabilirii păcii. (Cartea galb. Nr. 25).

Se anunța o viitoare întrevvedere a împăraților Austriei și Rusiei. Se esita aceasta și la Viena și la Petersburg.

Contele Goluchowski și contele Lamsdorff își dădea seama, că ar atinge momentul cel mai critic, unde er începe responsabilitatea directă pentru amândouă guvernele. În ziua, când s'ar însărcina cu controla aplicării reformelor, ar începe să învârtască roata. În Turcia, când e vorba de intervenție, să știe câte odată cum e începutul, când și cum se va sfârși însă nici odată. Dacă ar părașt politica de integritate și a statu-lui quo, cei doi miniștri ar trebui să se întrebze unde ar putea să se oprească pe calea intervenției și a reformelor.

Buna învoială e ușor să se mențină cu un program negativ, dar ar rezista ea unei politici de acțiune?

În fine nu trebuie oare să se țină cont și de Germania, protestoare declarată a imperiului otoman și dușmană ori-cărei tentative de limitare, fie și numai în parte a autorității sultanului?

Din Anglia sosește în ajunul zilei — când contele Lamsdorff și contele Goluchowsky făceau preparative de a se întâlni la Mürzsteg (3 Oct. — actul decisiv, menii să dea un nou curs politice reformatoare a Europei, să o facă să intre pe calea intervenției directe, și să impună alte influențe predominatoare, decât cea dela Viena și Petersburg.

Marchizul de Landsdowne, scriind la 29 Septembrie ambasadorului său la Viena, îi spunea, să dea oare-cari indicațiuni celor doi miniștrii, cari dealtcum se bucură de încrederea și bunăvoința Angliei. Este de ajuns să cităm câteva șire din aceasta scrisoare, pentru a arăta tonul și spiritul în care era scrisă:

„După părerea noastră“, scrie ministrul, „e probabil, că nici un proiect nu va da

rezultate satisfăcătoare, dacă executarea lui este încredințată unui guvernator musulman, supus cu totul guvernului turc și cu desăvârșire independent de control strein. Părerea noastră este că două alternative sunt de studiat: denumirea unui guvernator creștin, care să nu fie legat de peninsula balcanică sau de puterile signatate ale tratatului dela Berlin, sau apoi menținerea unui guvernator musulman asistat de asesori europeni.

(Va urma)

(Revue des deux mondes).

FRANZ JOSEF Apă purgativă

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

ȘTIRILE ZILEI.

— Marți, 25 Iunie 1907.

— **Duelul C. Stere A. C. Cuza Alegerea** dela Iași a dlui Botez a avut urmări regretabile, în urma polemicei, ce s'a înjghebat.

Di Stere acuză pe dl Cuza, de a nu fi fost destul de popular, pentru a-și câștiga cu personalitatea d-sale voturile de care avea lipsă.

La rândul său dl A. C. Cuza, publică o scrisoare în ziarul „Evenimentul“ prin care dă pe față unele neregularități în afacerea de cari s'ar fi servit dl Stere pentru reușita protegiatului d-sale.

Discuția aceasta fiind aprinsă a dat naștere unei provocări din partea dlui Stere, al cărui rezultat încă nu-l cunoaștem.

— **Rusaliile în Budapesta.** Fără a vedea lucrurile printr'o priză pesimistă, ori răutăcioasă, ori făcând confesionalism cum ar zice „alții“, sunt silit să mărturisesc, că departe de a fi mulțumit de orândurile noastre bisericesti din Capitală, nu pot avea nici o vorbă de bine, pentru calificarea celor, la care am asistat. Intrând pe strada Holló scundă și murdară, plină de evrei neșpălați văd înaintea unei case mai îngrijite un grup de câțiva soldați în ținută de paradă. Mi-am dat imediat seama, că aci trebuie să fie biserica română gr. orientală. La intrarea gangului îmi era imposibil să cred, că aci ar exista un locaș sfânt al Domnului, atâta scârbă îmi declina această părere.

În curte de o parte și de alta locuitorii evrei își deschiseră porțile magaziiilor și a locuințelor lor ținute, cum li-e obiceiul în cea mai complectă necurătenie, pentru-că duhoarea infectă ce o ezhalau aceste deschizături de mocirle să se amestece cu fumul sfânt de tămâie, ce eșia pe ferestrele unei odăi din catul întâi din nefericire destul de jos.

Urc scările presărate cu iarbă verde, în care se tăvăliau câțiva evreiași, și când am văzut sfântul locaș, m'a cuprins un fel de jale și fără să vreau, m'am dus cu mintea la satele noastre sărace lipsite, cari își au totuși bisericuța lor, cu turnuleț, cu clopote, cu altar, unde glasul rusti ului părinte răsună cu evlavie, iar aci, unde suntem dator să ținem cont de ochii străinului, ne batem joc de slujba Dzeiască în odăi de închiriat.

M'am retras plin de decepție pentru-că glasul silit al preotului și bombăniurile răspunsurilor liturgice mă iritau, iar încăperea scundă și plafonul jos al odăii, credeam că se lasă pe mine.

Am trecut printre câte-va grupuri de «românce», cari din predilecție vorbeau unguște și mi-am întemiat în inimă un suveran dispref, pentru milioanele lui Gozdu.

În schimb am admirat posesiile acestei mari fundațiuni, șapte curți mari, cu șapte case lucsoase cu etaje, pornind dintr'o stradă și ajungând în alta, închiriate toate pentru negoț evreesc, iar pentru cultura sufletului nostru un ungher părăsit într'o încăpere veche... o magazie!

Dar unde-s oamenii, cari știu să judece, unde sunt adevărații urmași ai lui Șaguna, cari să continue opera măreață a acestui principe bisericesc, să ne facă să înțelegem nevoile civilizației, să ne desbrace de haina aceea îmbuibată de umilintă și de ticăloșenie și atunci, când avem în ce, și când avem de unde.

— **Acțiunea conservatoare** d'n București vrea să știe ce ni-a determinat să publicăm poezia dlui Vlahuță „1907“. O rugăm să cetească în același număr lămurirea de care am scris-o pentru cetitori. Dacă ar fi citit poezia, nu ni-ar mai fi făcut caz de acuzații.

— **Convocare.** În virtutea §-ului 41. din statute, membri despărțământului „Beiuș“ al „Asociațiunii pentru literatura română și toți binevoitorii deșteptării poporului nostru, sunt poștiți la adunarea cercuală în Beiuș, în 26 Iunie st. n. d. a. la orele 4. Ordinea de zi: 1. Darea de seamă a Comitetului; 2. Alegerea comitetului; 3. Inscuțirea membrilor noi; 4. Propuneri. După adunare urmează concert cu teatru de diletanți, după aceea în ospătăria „Stâna de Vale“ petrecere cu dans. Prețul de intrare după plac; în favorul bibliotecii despărțământului. Beiuș, 10 Iunie, din ședința Comitetului. Pentru Comitet: *Fabian*.

— **O ilustrată din Viena.** Vice președintelui Camerei deputaților Návay, spun ziarele maghiare, i s'a trimis o cartă postală cu următorul text:

El Polónyiától és Judaposttól el!
Élődi a magyar, akitől futni kell!
Jóságodért,—tudd meg, mi leszen a béréd!—
Ez a poloskanép kiszijja a véred!
Üss a szájára hát, lakoljon a betyár,
A hunczutot kimélni, hidd el, szörnyü kár:
Üsd agyon, ne kiméld, az ördög vigye el
Vagy e betyár horda ar ördögnek se kell?

Veritas

Éljen Gross-Oesterreich!

„Ar fi interesant să se știe cine dintre deputații croați sau naționaliști au fost zilele trecute în Viena. Am ști atunci cine e autorul acestor versuri“—zice „M. H-p“, organul contelui negru.

N'a fost nimeni, domnilor, numai „Monitorul oficial“ a sosit la Viena cu rapoartele stenografice despre „ședințele“ parlamentului ungar.

Puritanii dela Zircz. Sâmbătă s'a prezentat dep. Pap Zoltan înaintea comisiei instituite pentru a face anchetă în afacerea mandatului deputatului Ivanka Imre. Pap Zoltan a făcut înainte de toate o declarație lungă în care protestează împotriva calomniilor că el ar fi mituit pe cineva sau ar fi promis căruiva deputat sume mai mari. Pe urmă însă a fost nevoit să recunoască că i-a oferit deputatului Szentkirályi „câteva“ bancnote, dar nici decum nu 600 de coroane...

Szentkirályi însă stăruie în declarația sa că Pap Zoltan i-a promis 300 de fl. Vinearea viitoare vor fi confrunțați acești doi deputați pentru ca să se stabilească definitiv adevărul. Tot Vineri va fi ascultat și deputatul Gál András, care nici el nu vrea să știe de nimic...

— **Suveranii României la „Moși“.** Una dintre cele mai frumoase petreceri de vară este în Capitala României „Târgul Moșilor“, care ține întreagă luna Maiu. Neînsemnat prin târguilele mai de seamă ce se fac, acest bălciu e de o rară bogăție în tot soiul de distracții, „americane“ și este un adevărat loc de pelerinagiu pentru toți cetățenii Capitalei, mai ales în serile plăcute ale lunei Maiu.

M. M. L. L. și familia princiară țin să ilustreze cu prezența Lor în fiecare an în Joia Rusaliilor, Târgul dela Moși.

În acest an Suveranii însoțiți de o suită

numeroasă au intrat la 7 ore seara în automobil în Târgul dela Obor, în aclamațiunile mulțimei. La pavilionul central au fost întâmpinați de familia princiară, de miniștrii Haret, Brătianu, Stelian, Morțun și de președintele comisiei interimare dl Costescu — Comăneanu.

Damele din înalta societate au prezentat buchete de flori M. Sale Reginei și Principesei Maria.

În urmă Suveranii au vizitat mai multe pavilioane între care pe acela al Domeniului Cocioac unde se găsesc expuse frumoase obiecte de cernică, apoi a cercetat postul de ajutor medical al societății de salvare, unde doctorul Minovici a dat explicații necesare.

La ora 8 și jumătate, Suveranii au reîntrat la palat.

— **Promovare.** Dl Alecsiu Boțoc, cadidat de avocat a fost promovat la gradul de doctor în științele juridice la universitatea din Cluj.

Felicitările noastre !

— **Dl Gavril Barbul** inginer mecanic, fost acum câțiva ani președinte al societății „România Jună” din Viena, aflându-se în America, pe lângă ocupațiunile d-sale, va colabora și la „Românul”. Cunoscându-l pe dl Gavril Barbul ca pe un tiner însuflit de cele mai curate intențiuni, îi felicităm pe confracții dela „Românul” de noul și valorosul sprijin ce au știut să-și câștige.

— **Un jubileu.** Reuniunea gr. cat. de cântări „Concordia”, din Oravița-română, își serbează jubileul de 25 de ani de activitate în ziua de 30 Iunie st. n. c.

Corurile din Broșteni, Ciclova-Montană, Oravița-Română și Ticvanul-Mare vor da cu această ocazie un concert festiv.

— **Rezultatul examenului** de maturitate dela gimnaziul din Beiuș pe anul 1906 este următorul :

S'au prezentat 44 de elevi. Au fost respinși 2, căzuți la examenul scripturistic. La cel verbal au căzut 7, dintr'un studiu și 1 definitiv.

Eminenți : S, Lupan, S. Odreanu, C. Vargha.

Buni : E. Balog, I. Capra, N. Cristea, P. German, I. Groza, N. Klein, D. Kövari, C. Neagu, A. Papp.

Suficient : A. Birou, V. Bledea, I. Budescu, V. Aulz, E. Coza, A. Ciplea, I. Doboși, E. Cardoșiu, R. Laza, G. Lazar, I. Lovințiu, M. Morar, V. Mureșanu, I. Novacu, T. Pinteru, Vasile Pop, I. Ritteru, Eliza Ștefănică, S. Ștefeș, A. Sabău, I. Trifa, I. Vlaicu.

— **Examenul de maturitate din Lugoj.** La examenul de maturitate dela gimnaziul de stat din Lugoj au fost admiși 15 candidați, între cari și trei Români : Iosif Pascu, George Popescu și Trifon Lața. Toți au reușit, numai Trifon Lața a fost îndrumat la repetiția examenului din un studiu (fizică) în Septembrie.

— **De teama examenului.** Scholtz Gyula, elev pe clasa a VII-a la școala reală din Cașovia, s'a împușcat alaltăeri, de teamă că nu va reuși la examen.

— **Femeile austriece pentru vot.** O deputație a femeilor a apărut astăzi în parlament, pentru a înmâna ambelor corpuri legiuitoare o petiție prin care cer acordarea dreptului de vot pentru sexul lor.

— **Tinerimea română din Bazna și jur** aranjează o petrecere de vară în 14 Iulie n. 1907 (Duminecă după sf. Petru) la scările Bazna în sala hotelului comunității bisericice săsești. Venitul curat este destinat pentru biblioteca despărțământului Dicioșanmartin al Asociațiunii pentru lit. rom. și

cultura pop. rom. Prețul de intrare : Pentru persoană 1 cor. 60 fil., pentru familie 4 cor.

Oferte binevoitoare să se trimită la adresa d-lui dr. Romul Boilă avocat Dicioșanmartin, de unde se pot câștiga și eventuale informațiuni.

— „Secția industrială” a „reuniunii economice din Orăștie” va aranja teatru împreună cu joc Sâmbătă, în 16—29 Iunie 1907 în sala hot. „Transilvania din Orăștie.”

— **Tinerimea Academică din Caianul-mic și jur,** va aranja o „petrecere de vară” în Caianul-Mic în sala ospătării din loc eventual în un pavilion pregătit spre acest scop în 30 Iunie st. n. corent.

Prețul de intrare: pentru persoană 2 cor., pentru persoană în familie 1 cor. 60 fil.

Inceputul precis la 8 ore seara.

Venitul curat este destinat pentru formarea unui fond spre ajutorarea școlii locale.

Economie.

Imprumut japonez. Din Paris se vestește :

În cercurile financiare de aici se dă cu socoteală, că în timpul cel mai scurt se va face în Paris emisiunea unui nou împrumut japonez.

Convenția comercială în Germania cu Montenegro. Din Cetinje se vestește, că plenipotențiarilor ambelor state au iscălit azi convenția vamală și comercială încheiată între Germania și Montenegro.

Urcarea prețurilor licherrilor extractelor din poame și oțetului. Direcția Asociațiunii regnicolare a fabricanților de licher în ședința ultimă a hotărât urcarea prețurilor cu zece procente.

Direcția Asociației regnicolare a fabricanților de oțet a hotărât de asemenea urcarea cu zece procente a prețurilor tuturor fabricatelor.

Ni se comunică, că această urcare a prețurilor s'a făcut din cauza, că materiile brute și spirtul s'a scumpit, iar plățile muncitorilor au trebuit urcate în mod simțitor.

Tovărășii nouă pentru industria de casă. În comitatul Bereg numărul tovarășiiilor pentru industria de casă crește. În timpul din urmă s'au înființat în cinci comune astfel de tovarășii, având fie-care tovarășie o sută membri.

Anză la înființarea tovarășiiilor au dat cursurile pentru industria de casă, aranjate de ministrul de agricultură.

În aceste cursuri, țărani au învățat împletirea de corfe și cioplitul lemnului.

Scopul tovarășiiilor e, ca articolii din industria de casă produși de membri, să fie valorizați cât se poate de favorabil.

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea :

	sosit	expediat
Grâu	11.347	— 8
Săcară	130	— 102
Orz	5257	—
Ovăș	17.343	— 6184
Cucuruz	—	— 25.893
Rapiță	817	—
Făină	200	— 20.173
Tărâțe	—	— 8.92

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme :

Dela Panciova 58—62 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 50—54, Bezdán 40—44, Sentes

64—68, Seghedin 60—64, Zenta 58—62, Titel 54—58, Timișoara 80—84, Beciche-recul-Mare 58—62 fileri.

Până la Györ (Raab) se plătește cu 24 fileri mai mult.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, maja metrică., frumos	20 cor. 90 fil.
„ „ „ „ mijlociu	20 cor. — fil.
„ „ „ „ mai slab	19 cor. 10 fil.
Săcară, maja, m. dela	15 cor. 45 fil. 15 80
Orz, „ „ „	13 cor. 55 fil. — 14 10
Cucuruz nou	11 cor. 70 fil. — 11.95
Ovăș, „ „ „	15 cor. 35 fil. — 16.—

II.

Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	148 cor. — 149 cor.
Slănină,	124 cor. — 134 cor.
Cartofi,	— cor. — fil. — —

Spirt,	54.50 cor. — 55.50
------------------	--------------------

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbrunn)
(Prima calitate ungară).

Bătrâni	— — — fileri kilogramul
Tineri	141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil :

VASILE MACREA.

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

Concurs

Pentru regularea dărcii de pământ în cercul notarial Zalatna începând cu 1 Iulie st. n. 1907. caut 2 puteri de lucru pe deplin esperți în afacerile de dare și catastru.

Reflectanții să se adreseze subscrisului, dela care vor primi condițiunile.

Zalatna 21 Iunie n. 1907.

Iuliu V. Albini,
notar.

Un candidat de avocat și un scriitor

cu praxă bună află aplicare în cancelaria subscrisului imediat pe lângă condiții favorabile.

Dr. IOAN MARGITA
adv.
Algyógy.

1—3

Ca

practicant

află imediat aplicare un tiner din familie bună, absolvent de cel puțin 3—4 clase gimnaziale sau reale la firma Ioan Comșa & fiu, Seliște.

Cancelaria arhitectului

I. NIGA

ARAD, STRADA ARCHIDUCELE IOSIF NUM. 1.

Telefon 275.

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, ca specialist în ritul nostru oriental, edifică și restaurează biserici în mod artistic, trimite schițe și proiecte de spese gratuit.